

Kultūras ministrija

Aktualitātes autortiesību jomā attiecībā uz kultūras mantojuma iestādēm

27/02/2020

Linda Zommere

Kultūras ministrijas Autortiesību nodaļas
vadītāja

Kultūras ministrija

Aktualitātes autortiesību jomā

Eiropas Parlamenta un Padome 2019.gada 17.aprīļa **direktīva (ES) 2019/790 par autortiesībām un blakustiesībām digitālajā vienotajā tirgū** un ar ko groza Direktīvas 96/9/EK un 2001/29/EK (jāpārņem līdz 2021.gada 7.jūnijam)

Kultūras ministrija

Direktīvas mērķis

- harmonizēt ES autortiesību un blakustiesību nosacījumus iekšējā tirgū;
- pielāgot autortiesību izņēmumus un ierobežojumus digitālajai un pārrobežu videi;
- sekmēt licencēšanu;
- nodrošināt labi funkcionējošu tirgu darbu un blakustiesību objektu izmantošanai.

Kultūras ministrija

Kultūras mantojuma iestāde

Kultūras mantojuma iestāde (KMI) ir publiski pieejama **bibliotēka** vai muzejs, arhīvs vai arī filmu vai audio mantojuma iestāde.

Direktīvas 2.panta 3.punkts, 13.apsvērums.

Kultūras ministrija

Direktīvas regulējums attiecībā uz KMI

Noteikumi	Panti	Apsvērumi
Tekstizrace un datizrace zinātniskas pētniecības vajadzībām	3.pants	8-17
Kultūras mantojuma saglabāšana	6.pants	25-29
Komerčiālajā aprītē nepieejami darbi	8-11.pants	30 - 43

Kultūras ministrija

Tekstizrace un datizrace zinātniskas pētniecības vajadzībām

Izņēmums, kas attiecas uz reproducēšanu un ekstrahēšanu, lai pētniecības organizācijas un **kultūras mantojuma iestādes** zinātniskas pētniecības vajadzībām varētu veikt tekstizraci un datizraci.

tekstizrace un datizrace - automatizēts paņēmieni, kura nolūks ir digitālā formā analizēt tekstu un datus, lai iegūtu informāciju.

Likumīga pieeja darbiem un blakustiesību objektiem.

Izgatavotās kopijas glabā, nodrošinot pienācīgu drošības līmeni.

Kultūras ministrija

Tekstizrace un datizrace zinātniskas pētniecības vajadzībām

Tiesību subjektiem atļauj veikt pasākumus, kas tīkliem un datubāzēm nodrošina drošību un integritāti.

Dalībvalstis rosina tiesību subjektus, pētniecības organizācijas un kultūras mantojuma iestādes noteikt kopīgi saskaņotu paraugpraksi pienākumu un pasākumu piemērošanai.

zinātniskā pētniecība - aptver gan dabas zinātnes, gan humanitārās zinātnes.

Kultūras ministrija

Kultūras mantojuma saglabāšana

Izņēmums, kas atļauj kultūras mantojuma iestādēm izgatavot jebkādu to kolekcijās pastāvīgi atrodošos darbu vai blakustiesību objektu kopijas jebkādā formā vai datnesī ar mērķi šādus darbus vai blakustiesību objektus **saglabāt**.

Tādā apmērā, kā šādai saglabāšanai nepieciešams.

Kultūras ministrija

Autortiesību likuma 23.pants Darbu izmantošana bibliotēku, arhīvu un muzeju vajadzībām

(1) Ikvienai bibliotēkai, arhīvam vai muzejam atļauts bez tieša vai netieša komerciāla nolūka reproducēt to krājumā esošu darbu, lai to saglabātu, kā arī lai aizstātu attiecīgās vai citas bibliotēkas, arhīva vai muzeja krājumā esošu darbu, kas sabojāts vai kļuvis nelietojams, ar nosacījumu, ka nav iespējams kopiju iegūt citā pieņemamā veidā un reproducēšana tiek atkārtota atsevišķos un savstarpēji nesaistītos gadījumos. Reproducēt ciparu formātā atļauts tikai tādus darbus, kuri publicēti Latvijā un nav pieejami komerciālā apritē, ciktāl vienošanās ar autoru nenosaka citādi.

Kultūras ministrija

Komerčiālajā apritē nepieejami darbi

Tiesiskais regulējums, lai palīdzētu kultūras mantojuma iestādēm digitalizēt (samazināt izmaksas) un nodrošināt pārrobežu pieeju **komerčiālā apritē nepieejamiem darbiem** (*out-of-commerce works*) un blakustiesību objektiem.

Komerčiālā apritē nepieejamiem darbi - darbi, par kuriem var labticīgi pieņemt, ka viss darbs parastajā tirdzniecības apritē nav publiski pieejams, pēc tam, kad ir īstenoti pienācīgi centieni, lai to noteiktu. Statusu var piešķirt darbu kopumam.

DV var paredzēt īpašas prasības, piemēram, termiņu, lai noteiktu, vai darbus ir iespējams licencēt saskaņā ar šo pantu vai izmantot šī panta ierobežojumu.

Kultūras ministrija

Komerčiālajā apritē nepieejami darbi

Licencēšanas mehānisms:

- Vienkāršā licence (reproducēt, izplatīt, publiskot vai darīt pieejamus sabiedrībai);
- No reprezentatīvās kolektīvā pārvaldījuma organizācijas (KPO);
- Nekomerčiālos nolūkos;
- Attiecībā uz komerčiālā apritē nepieejamiem darbiem, kas pastāvīgi atrodas KMI kolekcijā.

Kultūras ministrija

Komerčiālajā aprītē nepieejami darbi

***Fall-back* izņēmums:**

- Tikai gadījumos, ja nav reprezentatīva KPO;
- Lai padarītu pieejamus nekomerciālās tīmekļvietnēs;
- Jānorāda autora vai jebkura cita identificējama tiesību subjekta vārds.

Drošības pasākumi tiesību īpašniekiem:

- KPO reprezentativitāte;
- Vienlīdzīga attieksmes pret tiesību īpašniekiem;
- Iespēja izslēgt savus darbus no licencēšanas mehānisma vai izņēmuma;
- Publicitātes pasākumi.

Kultūras ministrija

Komerčiālajā aprītē nepieejami darbi

Publicitātes pasākumi:

- 6 mēneši pirms darba lietošanas;
- Viens publisks tiešsaistes portāls (EUIPO);
- Informācijai par iespēju izslēgt darbus no licences vai izņēmuma.
- Informācija, lai varētu identificēt:
  - OOC darbus, uz kuriem izsniegta licence vai piemērots izņēmums;
  - Licences puses;
  - Aptvertās teritorijas;
  - Atļautos lietojumus.

Kultūras ministrija

Komerčiālajā aprītē nepieejami darbi

Pantu **nepiemēro** komerčiālā aprītē nepieejamu darbu kopumiem, ja tie galvenokārt sastāv no:

- a) darbiem, kuri ir pirmo reizi publicēti (pārraidīti) trešā valstī, izņemot kinematogrāfiskus vai audiovizuālus darbus;
- b) kinematogrāfiskiem vai audiovizuāliem darbiem, kuru producenta galvenā mītne vai pastāvīgā dzīvesvieta atrodas trešā valstī; vai
- c) trešo valstu valstspiederīgo darbi, par kuriem pēc pienācīgiem centieniem, dalībvalsti vai trešo valsti noteikt nevar.

Izņēmums: KPO ir pietiekami reprezentatīva attiecībā uz minētās attiecīgās trešās valsts tiesību subjektiem.

Kultūras ministrija

Komerčiālajā aprītē nepieejami darbi

Pārrobežu izmantošana:

Licence pieļauj pārrobežu izmantošanu jebkurā DV. Uzskatāms, ka izmantošana notiek tikai KMI dalībvalstī.

Ieinteresēto personu dialogs:

Pirms īpašu prasību noteikšanas (kādi darbi atzīstami par komerčiālā aprītē nepieejamiem) dalībvalstis apspriežas ar tiesību subjektiem, KPO un KMI, kā arī rosina regulāru dialogu, lai veicinātu licencēšanas mehānismu piemērotību un izmantojamību un aizsardzības mehānismu nodrošināšanu.

Kultūras ministrija

Jautājumi un ierosinājumi

www.nemdrosi.lv

Linda.Zommere@km.gov.lv

67 330 211